

Na osnovu člana 35. stav 1. tačka 1.1, Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 05/L-150, i člana 85. stav 1. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, Odbor Centralne banke Republike Kosovo, na sednici održanoj dana 30. aprila 2024. godine, usvojio je:

UREDBA O PRINCIPIMA UPRAVLJANJA RIZIKOM ZEMLJE I TRANSFERA

Član 1.

Svrha i delokrug

1. Svrha ove uredbe je stvaranje minimalno prihvatljivih standarda za pristup banaka upravljanju rizikom zemlje i transfera kako bi se osigurala stabilnost banaka i doprinela finansijskoj stabilnosti.
2. Ova uredba se primenjuje na sve banke i filijale stranih banaka licenciranih od strane CBK za rad u Republici Kosovo.

Član 2.

Definicije

1. Svi izrazi korišćeni u ovoj uredbi imaju isto značenje kao što je definisano u Zakonu br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama (u daljem tekstu: Zakon o bankama) i/ili prema sledećim definicijama u svrhu ove uredbe:
 - 1.1. **Rizik zemlje** – znači rizik od gubitka uzrokovanog događajima u stranoj zemlji, koji može uključivati promene ekonomskih, društvenih, političkih ili regulatornih uslova koji utiču na fizička ili pravna lica koja imaju obaveze u toj zemlji, a potencijalno i obaveze definisane u valuti te zemlje.
 - 1.2. **Okvir upravljanja rizikom** – označava okvir kroz koji Odbor direktora i viši menadžment kreiraju i donose odluke u vezi sa strategijom banke i pristupom riziku, artikulišu i prate usklađenost sa spremnošću banke da preuzme rizik i ograničenja rizika u vezi sa strategijom banke; i identifikuju, mere, upravljaju i kontrolišu rizike.
 - 1.3. **Ograničenja rizika** – označava specifične kvantitativne mere koje se ne mogu prekoračiti, na osnovu pretpostavki koje raspodeljuju spremnost banke da preuzme rizik na opštem nivou na poslovne linije, pravna lica ili upravljačke jedinice unutar banke ili bankarske grupe u obliku zasebnih kategorija rizika, koncentracija, ili druge mere, u zavisnosti od slučaja.
 - 1.4. **Sistem upravljanja rizikom** – zajedno označava sisteme, strukture, politike, procedure i pojedince koji mere, prate i izveštavaju o riziku unutar banke uopšteno ili ako je primenjivo unutar bankarske grupe uopšteno.
 - 1.5. **Rizik transfera** – označava rizik da zajmoprimac neće moći da konvertuje domaću valutu u stranu valutu i samim tim neće moći da izvrši usluge otplate duga u stranoj valuti.

Član 3.

Okvir upravljanja rizikom

1. Odbor direktora banke i viši menadžment treba da osiguraju da okvir upravljanja rizikom zemlje i transfera uključuje efektivno nezavisno upravljanje rizikom, interne kontrole i procese revizije.
2. Nezavisno upravljanje rizikom i sistem internih kontrola i revizije moraju adekvatno pokrivati sve aktivnosti i izloženosti u stranoj zemlji.
3. Okvir upravljanja rizikom banke treba da uključuje politike i procedure za identifikaciju, merenje, praćenje i izveštavanje o riziku zemlje i transfera, riziku u međunarodnom finansiranju banke, kreditiranju i vremenskim investicijama.
4. Okvir upravljanja rizikom treba da pruži pregled na nivou cele banke ili, ako je primenjivo, na nivou cele bankarske grupe za rizike zemlje i transfera, uključujući, gde je prikladno, izloženosti unutar grupe.
5. Banke koje su izložene riziku zemlje i transfera, u sklopu okvira upravljanja rizikom treba da obuhvate najmanje sledeće tačke:
 - 5.1. Ograničenja rizika zemlje i transfera definisana u spremnosti banke da preuzme rizik (eng. risk appetite) odobren od strane odbora direktora;
 - 5.2. Dokumentovanje uloga i odgovornosti različitih jedinica banke uključenih u upravljanje rizikom zemlje i transfera;
 - 5.3. Definisane rizika zemlje i transfera uzimajući u obzir veličinu i prirodu prekogranične izloženosti u odnosu na ukupnu aktivnost banke;
 - 5.4. Politike i procedure kako bi se osiguralo da su svi rizici zemlje i transfera identifikovani, izmereni, upravljani, ublaženi i izveštavani blagovremeno i na sveobuhvatan način;
 - 5.5. Politike i procedure kako bi se osiguralo da se događaji koji utiču na rizike zemlje i transfera prate i, gde je potrebno, koriste se odgovarajuće protivmere kao što su smanjenje ograničenja izloženosti ili druge tehnike; i
 - 5.6. Politike i procedure kako bi se osiguralo da rezervisanja odražavaju izmerene minimume zasnovane na internim standardima za izloženost prema svakoj relevantnoj zemlji ili kroz eksplicitno razmatranje rizika zemlje i transfera na rezervisanja za pojedinačne izloženosti.

Član 4.

Sistemi upravljanja rizikom

1. Banka mora da identifikuje, meri, prati i kontroliše rizik primenom efikasnog sistema upravljanja rizikom koji odgovara veličini i složenosti njenog poslovanja.
2. Sistem upravljanja rizikom treba da uključuje politike, procedure, sisteme i kontrole za praćenje i izveštavanje kako bi se osiguralo da su izloženosti riziku zemlje i transfera u skladu sa strategijom i poslovnim planom banke i u skladu sa spremnošću banke na preuzimanje rizika (eng. risk appetite) i pojedinačnim ograničenjima rizika odobrenim od strane Odbora direktora.
3. Upravljanje rizikom zemlje i transfera treba da bude deo ukupne funkcije upravljanja rizikom banke.

Član 5.

Stres test

Banka koja je izložena riziku zemlje i transfera treba da uključi u svoje stres testove odgovarajuće scenarije koji odražavaju moguće šokove, kako bi procenili njihov potencijalni uticaj na zarade, poslovanje i kapital banke.

Član 6.

Informacioni sistemi i interno izveštavanje

Banka mora imati informacione sisteme koji joj omogućavaju da precizno agregira, prati i izveštava o izloženosti zemlje. Izveštaji se moraju dostavljati Odboru direktora i višem menadžmentu blagovremeno, u formatima koji su pogodni za njihovu upotrebu.

Član 7.

Izveštavanje Centralnoj banci Republike Kosovo

1. Banka mora da obezbedi na zahtev sve specifične informacije koje se odnose na rizik zemlje i transfera koje CBK može zatražiti.
2. Banka mora odmah da obavesti CBK kada otkrije značajno odstupanje od ograničenja za rizik zemlje i transfera definisanog u politikama koje je odobrio Odbor direktora, ili otkrije da rizikom zemlje ili transfera nije postupano na adekvatan način.

Član 8.

Sprovođenje, korektivne mere i civilne kazne

Svako kršenje odredbi ove uredbe podleže korektivnim i kaznenim merama definisanim Zakonom o Centralnoj banci i Zakonom o bankama.

Član 9.

Stupanje na snagu

Ova uredba stupa na snagu 30. septembra 2024. godine.

Bashkim Nurboja

Predsednik Odbora Centralne banke Republike Kosovo